

Generalitat
de Catalunya

Avanç de planejament plurimunicipal de les Garrigues Altes

Informe de resultats de la sessió

Sessió participativa sobre les infraestructures
i el model territorial de les Garrigues Altes

Els Torms 23/10/2023

Barcelona, 27 d'octubre de 2023

participa.gencat.cat

Unitat impulsora del procés participatiu

Subdirecció General d'Actuacions Urbanístiques. Direcció General d'Ordenació del Territori, Urbanisme i Arquitectura, Departament de Territori.

Empresa que redacta l'informe

Arda Gestió i Estudis Ambientals

Contingut

1. Introducció	4
1.1. Antecedents i context.....	4
1.2 Objectius del procés participatiu	4
1.3 Eixos del procés participatiu	5
2. Assistència i participació	6
3. Recull d'aportacions	8
3.1 Mancances en relació a infraestructures	10
3.2 Equipaments i model territorial.....	13

1. Introducció

El present procés participatiu s'emmarca en la fase d'anàlisi i diagnosi, prèvia a l'elaboració pla d'ordenació urbanística plurimunicipal, que té com a objectiu l'elaboració d'un document que reculli els objectius i criteris urbanístics dels municipis de les Garrigues Altes, tenint en compte les característiques i necessitats del territori tant a nivell socioeconòmic, com paisatgístic i ambiental.

1.1. Antecedents i context

Els municipis de les Garrigues Altes s'enfronten a un important repte demogràfic provocant pel despoblament. L'àmbit territorial de les Garrigues Altes és el sistema urbà de Catalunya on es perd més població de forma sostinguda en el temps, una problemàtica lligada a altres reptes com la dificultat de la població per accedir a un habitatge, la manca de transport públic i la importància de millorar la xarxa viària. Davant d'aquests reptes, des de la Subdirecció General d'Actuacions Urbanístiques del Departament de Territori s'impulsa la redacció d'un avanç de planejament urbanístic plurimunicipal per a tots els municipis del sistema urbà de les Garrigues Altes integrat pels municipis de Bellguarda, Bovera, la Granadella, Granyena de les Garrigues, Juncosa, el Soleràs i els Torms, incloent el Cogul com a municipi afegit. La finalitat última del pla d'ordenació amb visió supramunicipal és crear les condicions per potenciar l'arrelament de la població. En aquest context, es considera necessari realitzar un procés participatiu en paral·lel a la redacció del document d'objectius i criteris urbanístics per tal de recollir les necessitats i visió del territori.

1.2 Objectius del procés participatiu

L'objectiu del procés participatiu és recollir l'opinió i possibles propostes de la ciutadania pel que fa als objectius i criteris urbanístics a les Garrigues Altes, així com recollir informació i inquietuds sobre l'afectació que el planejament urbanístic pot tenir sobre la qualitat de vida, i contribuir així a identificar i planificar accions urbanístiques que millorin la salut i benestar de la ciutadania.

1.3 Eixos del procés participatiu

La sessió que descriu aquest informe correspon a la **fase deliberativa** del procés participatiu. Aquesta fase s'ha organitzat en quatre eixos de debat:

- Eix 1: Les necessitats d'habitatge i el model urbà.
- Eix 2: La regulació i la protecció dels espais oberts.
- Eix 3: El model econòmic-productiu de les Garrigues Altes.
- Eix 4: Les infraestructures i el model territorial.

Per cadascun dels eixos es realitzen dues sessions presencials en diferents municipis de les Garrigues Altes.

Aquest informe correspon a la sessió sobre el quart eix de debat "**Les infraestructures i el model territorial**" realitzada a els Torms el 23 d'octubre de 2023. L'objectiu de la sessió ha estat detectar les potencialitats i mancances en relació a les infraestructures i la vertebració del sistema urbà de les Garrigues Altes, incloent qüestions com la mobilitat, tant interna dins de l'àmbit, així com la connectivitat del sistema amb l'exterior, el serveis, analitzant l'abastament i el sanejament de l'aigua, la regeneració dels residus, així com la connexió a la xarxa digital i les mancances en equipaments.

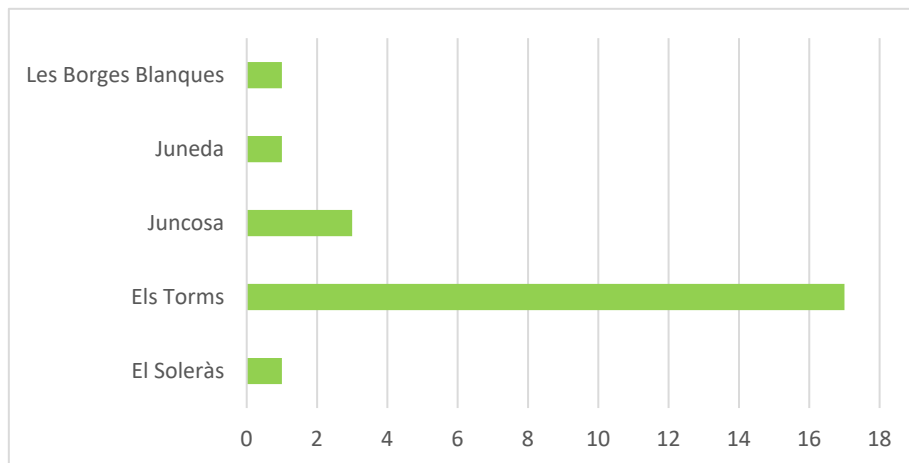
La sessió va comptar amb la benvinguda als assistents per part de l'alcalde del municipi i presentacions per part de Silvia Pallejà, tècnica de la Comunitat de municipis de les Garrigues Altes, per explicar la situació dels equipaments a les Garrigues Altes, i de Joan Mas, tècnic de la diputació de Lleida, per explicar la situació pel que fa a infraestructures de mobilitat i connexió. Posteriorment, Anna Martín, d'Arda, explica la dinàmica i funcionament de la sessió.

Al llarg de la sessió, les persones assistents van treballar en diferents taules de debat on van respondre i deliberar sobre les qüestions plantejades al voltant de l'eix temàtic.

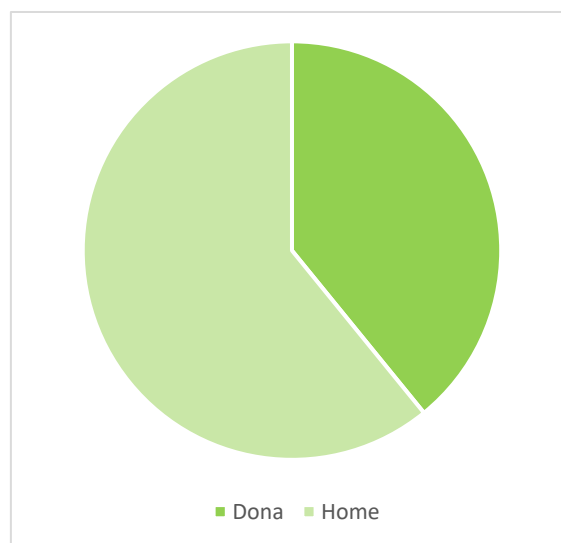
2. Assistència i participació

La sessió ha comptat amb una assistència de 23 persones.

Gràfic 1. Procedència de les persones participants

Gràfic 2. Participants per gènere

Taula 1. Participats segons ocupació*

Situació i sector laboral	Nombre participants (persones)
Jubilat/da o pensionista	10
Indústria	1
Administració pública	2
Agricultura, ramaderia, aqüicultura, explotació forestal	3
Cultura i oci	1
Altres activitats	1
- Comerç i reparació de vehicles a motors	1

*Taula elaborada a partir de la informació donada pels participants que han omplert el qüestionari d'avaluació, tenint en compte que és una pregunta amb opció de multi-resposta.

A la sessió hi assisteix personal tècnic de la Comunitat de Municipis de les Garrigues Altes, de l'Ajuntament de la Granadella i del Consell comarcal de les Garrigues i representants de tres ajuntaments de l'àmbit: els Torms, el Soleràs i Juncosa.

3. Recull d'aportacions

Es divideixen els assistents en quatre grups i es reparteixen en sengles taules per deliberar i respondre dues qüestions, amb dues taules per cada qüestió:

- Mancances en relació a infraestructures.
- Equipaments i model territorial

Cada un dels grups comença a una taula diferent i responent i debatent a una de les qüestions; després de 20 minuts, el grup es mou a una de les taules debatent l'altra qüestió, de manera que al final de la sessió tothom ha passat per totes les taules i han tingut l'oportunitat de debatre totes les preguntes.

Treball en grups

- **4 taules de debat per fer aportacions sobre les 4 preguntes (2+2)**

40 min
(20'/20')

Posteriorment, les dues taules dedicades a infraestructures i les dues taules dedicades a equipaments i model territorial s'ajunten per posar en comú allò que han tractat els diferents grups.

Treball en grups

- **Posta en comú**

20 min

3.1 Mancances en relació a infraestructures

El debat al voltant d'aquesta qüestió s'estructura a través de demanar als participants que identifiquin quins són els quins són els dèficits de mobilitat entre municipis de les Garrigues Altes i amb els municipis externs (Lleida, Les Borges, . . .), incloent dèficits en el transport públic. També s'interpel·la sobre problemàtiques relacionades amb les xarxes de serveis: abastament i el sanejament de l'aigua, tractament dels residus, connexió digital.

Quins són els dèficits de mobilitat entre municipis de les Garrigues Altes? Quins són els dèficits de mobilitat amb municipis externs (Lleida, Les Borges, etc.)? Quins dèficits identifiqueu en transport públic? Identifiqueu problemàtiques relacionades amb les xarxes de serveis: abastament i el sanejament de l'aigua, tractament dels residus, connexió digital.

El principal dèficit identificat pels participants és la necessitat de condicionar com a via principal el camí rural que uneix Bellaguarda, els Torms i la Granadella. La via que actualment uneix els Torms i Bellaguarda i s'allarga des dels Torms fins la C-233 cap a l'Albagés és actualment una pista amb prou feina asfaltada i molt deteriorada. Tot i així, al ser molt més recta que les vies alternatives (la C-233 i la L-701) els participants expliquen que a la pràctica, és la via que més es fa servir, convertint la via local entre Bellaguarda i els Torms més el tram de la C-242 entre Bellaguarda i la Granadella en un triangle de mobilitat clau. A aquest triangle s'hi ha d'afegir la continuació de l'eix des dels Torms cap a l'Albagés i Borges. Són vies utilitzades tant per transport escolar, com transport sanitari i de serveis, amb el perill i la incomoditat que comporta degut a l'estat del paviment. També destaquen que la fan servir camions, cosa que la deteriora encara més, i són vies importants per l'activitat ramadera. Els participants veuen prioritari arreglar-la i proposen també que podria ser una via comarcal connectant el territori amb les comarques del voltant, ja que també uneix les Garrigues Altes amb les comarques del sud i podria facilitar la ruta cap a les Borges, a l'unir-se a la C-233 a l'Albagés. També es destaca la seva importància per poder atreure turisme i visitants, ja que és una pista que actualment fan servir la gent que viatja a Margalef, per fer tant turisme d'escalada com turisme de bicicleta.

Altres eixos identificats com a estratègics són:

- La L-701, per als trasllats vinculats amb usos ramaders, com per exemple camions pesats en ambdues direccions amb pinso i bestiar des de Juncosa cap a Alcanó i Lleida

- El tram de via local entre Granyena i Torrebesses, que cal arreglar i tenir en compte que pugui servir per implementar la fibra òptica.
- Els trams entre el Soleràs i els Torms i el Soleràs i la Granadella, identificat en aquest cas com a dèficit important.
- La LV-7011 també és una via important -encara que fa servir menys-, sobretot per la gent de Juncosa per anar a Borges, però que és massa estreta.

Els participants detecten una mancança pel que fa a la connexió entre els pobles de les Garrigues Altes, tant pel que fa a carreteres com a transport públic. Aquesta mancança és encara més accentuada en la connexió amb pobles com el Vilosell o la Pobra de Cèrvoles que *"sembla que siguin molt lluny"*.

Per a algunes de les persones participants el municipi gran de referència és Lleida, malgrat que les Borges sigui la capital de comarca, ja que a Lleida no només hi ha més serveis i té millor connexió per desplaçar-se a altres zones, sinó que també és més fàcil d'arribar-hi des dels municipis de les Garrigues Altes. Tot i això, altres persones sí posen èmfasi en la necessitat de millorar la connexió amb la capital de comarca. Per una banda, la gent gran tendeix per tradició a anar a Borges enlloc de Lleida però també perquè, tenint els serveis d'un municipi més gran, és més accessible (més petit i amb les coses més localitzades, més fàcil de circular i aparcar i fer servir els parquímetres, etc.). D'altra banda, es destaca que millorar la connexió amb Borges també vol dir millorar l'accés a l'autopista i per tant, millorar la connexió entre Barcelona i les Garrigues Altes.

Pel que fa al transport públic, els participants identifiquen una mancança molt important, sobretot, per la gent de les Garrigues Altes que no condueix o no té cotxe, ja que l'oferta de transport públic és molt limitada. Els participants, la majoria dels quals són dels Torms i de Juncosa, expliquen que per anar a La Granadella, on hi ha el CAP que tenen assignat, no existeix transport públic i per anar a Borges, on hi ha els metges especialistes, només hi ha busos els dies parells, amb molt poca freqüència i molt poc publicitat a la població. Com a alternativa, els participants parlen del servei de taxis privats, que es poden fer servir per exemple per anar al metge, però només n'hi ha a Juneda, Juncosa i Bovera, ja que no poden fer servir els taxis de Lleida, i el preu del servei no sempre és assequible.

La mancança de transport públic és especialment limitant per la gent gran, població migrada que potser no té cotxe i es troben que, per exemple, no poden assistir a les reunions amb

professors dels seus fills a l'institut de la Granadella, i per als joves que encara no tenen carnet. Això suposa un detriment per als equipaments i serveis supramunicipals o mancomunats, ja que com explica una participant, *"una perruqueria als Torms no resultaria"*, ja va bé que sigui en un altre poble, però llavors cal el transport per poder accedir-hi. També és molt limitador per iniciatives que volen potenciar l'intercanvi cultural entre els joves de les Garrigues Altes.

Com a proposta, els participants consideren que, més que potenciar línies de bus regular, interessant seria més interessant promocionar el servei de taxis, que se n'ofereís a cada poble, amb un servei de transport públic a demanda i a preus assequibles; és però una proposta que genera debat, ja que alguns participants ho veuen poc viable. Una de les línies de transport a demanda que es proposa és entre els Torms i les Borges per anar al mercat setmanal (dimarts) que seria molt útil per a la gent gran d'aquests pobles. També es parla de la possibilitat d'aprofitar el transport escolar i el transport del centre de serveis per la gent gran, que alguns participants ja han proposat però els han dit que no és possible. Però aquesta proposta genera debat, ja es posa en dubte que els destins dels transports escolars *"interessin"*; els autobusos escolars van de Granyena al Soleràs i dels Torms a Juncosa, i *"què hi fas en aquests pobles tot el dia?"*, la línia més factible o interessant és la dels busos que van a l'institut de la Granadella. També es debat la possibilitat dels vehicles elèctrics compartits, on es considera engegar una iniciativa des dels ajuntaments i la instal·lació de punts de recàrrega. Finalment, també es parla de compartir maquinària entre pobles, posant com a exemple el camionet amb bolquet de l'Ajuntament de Juncosa que es podria fer servir també per altres ajuntaments.

Per als participants una bona connexió digitat *"és allò bàsic, la mancança més gran"* i veuen en la dificultat de fer arribar la fibra i una bona cobertura mòbil una repetició del que va patir el territori fa unes dècades amb la implantació de les línies de telèfon fix. A moltes zones, només hi ha cobertura de *Movistar* i les antenes arriben just a la sortida dels pobles. El principal escull que hi veuen els participants és que les companyies que instal·len i gestionen les infraestructures digitals no volen invertir en el territori. Posen com a exemple una situació concreta als Torms, on una persona que té un estudi de gravació als límits del municipi no hi pot fer arribar la fibra òptica, que sí arriba al nucli, perquè queda només 10 m fora dels límits establerts per la companyia, cosa que suposa una limitació pel projecte com a activitat econòmica.

Pel que fa a les xarxes d'aigua, mentre que per algunes de les persones participants no hi ha cap problema remarcable, d'altres identifiquen un dèficit en depuració. Es posa èmfasi en la

Vall Major, que segueix més o menys l'eix de la L-701 i desemboca al pantà d'Utxesa des d'on després es capta l'aigua de boca. Es considera necessari depurar aquestes aigües i es pensa en "depuradores verdes", de llacunatge o similars. En concret, es parla dels Torms, com un municipi amb una configuració òptima per conduir aigües residuals cap a una instal·lació d'aquestes característiques. A la manca de depuració, s'afegeix una xarxa de col·lectors en mal estat que deterioren la qualitat de la Vall.

Pel que fa als residus, els participants consideren que no hi ha gaire problemàtiques; el servei més limitant és el de la recollida de voluminosos. Es debat breument la tendència a anar cap als sistemes porta a porta.

3.2 Equipaments i model territorial

El debat al voltant d'aquesta qüestió s'estructura a través de demanar als participants que identifiquin les necessitats d'equipaments municipals, anant més enllà i reflexionant sobre quins equipaments poden o han de ser mancomunats (esportiu, assistencial, docent, cultural,...) i on haurien de situar-se i també pensant sobre quin ha de ser el paper del municipi de la Granadella dins del sistema urbà de les Garrigues Altes.

Quines són les necessitats d'equipaments municipals? Quines equipaments poden o han de ser mancomunats (esportiu, assistencial, docent, cultural,...)? On haurien de situar-se? Quin ha de ser el paper del municipi de la Granadella dins del sistema urbà de les Garrigues Altes? Quin ha de ser el paper de la resta de municipis?

Les persones participants en la sessió coincideixen en que no cal que tots els municipis tinguin tot tipus d'equipaments, ja que creuen que el més important és el seu manteniment i consideren que aquest és complex per a pobles petits. Així doncs, pensen que un model d'equipaments en xarxa, compartits entre els vuit municipis seria l'opció més encertada.

Pel que fa als equipaments educatius, manifesten que el principal repte és que hi ha pocs infants. Per això va haver de tancar l'escola d'Els Torms, per exemple, (tot i que s'ha mantingut la titularitat de l'edifici - Departament d'Educació - fet que permetria en un futur, i en cas que es complissin els requeriments de números, poder obrir-la sense haver de demanar de nou

l'afiliació) i se li ha donat altres usos. Tenint en compte aquest fet, consideren que l'Educació Primària queda coberta i a més amb una atenció molt personalitzada, la qual cosa es valora positivament. El transport escolar en funcionament entre Els Torms a Juncosa i entre Granyena a El Soleràs fa que no es considerin necessaris nous equipaments escolars. Altra cosa és quan els infants han de passar a l'Institut.

D'Institut només n'hi ha un a Les Garrigues Altes, el de La Granadella. És aquí on els joves poden fer l'ESO, però no Batxillerat ni Cicles Formatius. Això suposa haver de fer dos canvis d'Institut i algunes famílies opten perquè els seus fills facin ja l'ESO a Lleida on continuaran amb el Batxillerat o Cicles Formatius. Aquesta és una de les raons per la qual prenen aquesta decisió, però n'hi ha d'altres com les poques assignatures optatives que pot escollir l'alumnat a l'Institut de la Granadella.

Seria desitjable poder tenir un Institut on es contemplés també el Batxillerat/Cicles formatius, per tant seria qüestió d'ampliar el de La Granadella, sempre i quan es pogués ampliar també l'oferta d'assignatures optatives, i fins i tot d'"*extraescolars*". A Els Torms hi ha ludoteca que es valora com a positiu.

Pel que fa als equipaments sanitaris manifesten que els consultoris mèdics abasten les necessitats bàsiques de salut. Ara bé, les persones participants a la sessió alerten de l'edat dels metges actuals, molt pròxims ja a la jubilació. Això els preocupa perquè es pregunten: "*qui voldrà venir aquí*".

En relació als equipaments esportius constaten que a les Garrigues Altes només hi ha una "pista coberta", la de Granyena. La resta de poblacions tenen pistes i piscines descobertes, algunes però ben petites. Algunes persones consideren que pel nombre de canalla que hi ha i els equipaments existents són suficients.

Consideren que estaria bé tenir un equipament tipus poliesportiu i que potser arrançant el que hi ha a Granyena n'hi hauria prou. També seria una bona alternativa per a l'Institut per a la classes de gimnàstica els dies de pluja. Per altres tipus d'equipaments o instal·lacions esportives, caldria pensar en "*què hi ha aquí? El nostre terreny com és?*" i així poder dissenyar els equipaments més adients.

Per exemple, el terreny de les Garrigues Altes és ideal per recorreguts en bicicleta, amb rutes de passeig però també amb rutes per a bicis gravel, la qual cosa podria ser també d'atracció turística i caldria és generar itineraris. "*Tenim el terreny ideal per al foment d'aquests esports*". Com

a proposta d'un altre esport relacionat amb el tipus de paisatge de les Garrigues Altes es parlar de "*l'escalada de blocs*" (bouldering). S'explica que les mides i estructures existents per a jugar a futbol i *futbol in* no són les federades el que limita la participació en tornejos fora del municipi.

En general es valora la piscina com a un factor aglutinant a l'estiu però no es visualitza amb altres esports com el pàdel que està molt de moda. Soleràs i Granyena tenen pistes de pàdel.

Les persones participants s'inclinen doncs per:

- Un equipament esportiu tipus poliesportiu en un dels municipis.
- Fer un circuit entre els vuit municipis de les diferents propostes d'esports que es fan en pistes descobertes per tal de no repetir esports.
- Pensar i dissenyar circuits per diferents esports (bicicletes, escalada...) vinculats al terreny característic de les Garrigues Altes.
- Tenir pista de bitlles i pàdel en el municipi propi, mentre que d'altres consideren que amb el que hi ha és suficient.
- Reconvertir la pista de tennis de Juncosa en pistes de pàdel.
- Fer una zona per a les autocaravanes

Quan es parla d'equipaments culturals, la primera aproximació que es fa és que "*ja hi són*", "*ja en tenim*", "*però no se'n fa ús*". Són diverses les raons per les quals no se'n fa prou ús. Una perquè alguns d'aquests equipaments no estan ben condicionats per a persones amb mobilitat reduïda. I la que consideren més important és que no hi ha dinamització d'activitats. Una altra perquè els horaris són molt restrictius, s'obren de tant en tant i només a unes hores determinades. Això afecta a poder optar al bibliobús, com a proposta itinerant, però que està vinculat a l'horari escolar. Es comenta que altres horaris facilitarien la participació de la gent gran.

Així doncs, la seva principal proposta és poder disposar d'una tècnica compartida entre els vuit municipis per tal de dinamitzar les activitats com els punts de lectura o l'intercanvi de llibres.

Una altra línia relacionada amb els equipaments serien aquells d'interès turístic i cultural que haurien de ser intermunicipals. És a dir, identificar aquells espais/edificis d'interès turístic/cultural, de manera que es podés fer un itinerari per les Garrigues Altes. Les cooperatives serien un bon punt d'informació, tot i que caldria arranjar-les per a aquest ús i

arribar a un acord amb l'administració per tal que aquesta se'n fes càrrec de la contractació de la persona tècnica que hauria de dinamitzar aquest punt d'informació.

En relació al "teixit empresarial", un cop identificat l'obrador cooperatiu a Bellaguarda i el viver d'empreses a la Granadella, les persones participants en la sessió posen èmfasi en la necessitat de mantenir el bar i la botiga com elements clau per al municipi. Hi ha la proposta que aquests dos serveis estiguin en un mateix espai i que sigui l'ajuntament qui sufragi les despeses.

La manera en com algunes persones de les Garrigues Altes fan la compra és en línia. És a dir fas comanda de tot allò no perible (detergents, begudes...) i congelats a grans operadors tipus Bon Àrea i la compra del dia als comerços petits de les Garrigues Altes.

Hi ha un servei de correus a hores delimitades, encara que es fa servir molt poc a Bovera, Bellaguarda, Juncosa i Els Torms.

Es parla, per exemple, de poder posar una sucursal petita d'alguns d'aquests grans operadors però immediatament surt que això seria contraproduent per als petits comerços. Tot assumint la contradicció es proposa arribar a un acord amb el Bon Àrea, per exemple, per tal que subministrés als petits comerços a un preu negociat, allò que després es vendrà als habitants dels pobles.

S'insisteix en el fet que la botiga i el bar podrien ser considerats com equipaments socials perquè són punts de trobada i punts clau per mantenir la comunitat i la vida social del municipi. Es parla d'un possible acord per tal que les botigues dels diferents pobles estiguin intercomunicades. És a dir, contemplar una botiga "intermunicipal": que entre totes les botigues de les Garrigues Altes puguin subministrar als habitants dels municipis tot allò que necessitin.

Hi ha una pregunta que fa una de les persones participants al grup i és: *"què sap fer la gent dels nostres pobles? De pagès! Doncs fomentem allò que sap fer i potenciem altres tipus de negocis com ara la restauració. Tenim provada experiència que quan alguna cosa funciona en algun dels pobles (per exemple el xiringuito de les piscines), la gent de la resta de pobles hi va."*

Un altre tema és la relació amb les entitats bancàries. No hi ha cap entitat bancària fixa. Sí hi ha unes hores al viver d'empreses de la Granadella del BBVA, però és del tot insuficient, ja que a més no hi ha cap caixer automàtic. Es constata la necessitat molt important d'un caixer automàtic i d'un servei itinerant de gestió bancària.

Altres serveis que s'identifiquen com necessaris i que es poden mancomunar:

- Equips de so, música – mancomunat amb una persona que ho coordini.
- Perruqueria

